

Miljö- och energidepartementet
Via e-post till
m.registrator@regeringskansliet.se

REMISSVAR PÅ DELBETÄNKANDET EN KLIMAT- OCH LUFTVÅRDSSTRATEGI FÖR SVERIGE (SOU 2016:47)

Länsstyrelsen i Kronobergs län har endast översiktligt studerat delbetänkandets olika förslag till åtgärder och gör bedömningen att de överlag är väl belysta samt nödvändiga. Länsstyrelsen tillstyrker förslagen till nya etappmål för klimat och luftföroreningar, strategin för samlad och långsiktig klimatpolitik samt strategin för en samlad luftvårdspolitik.

Länsstyrelsen vill samtidigt föra fram vikten av att människors hälsa värnas och att åtgärderna inte påverkar människors hälsa negativt, varken på kort eller på lång sikt, och vill därför understryka behovet av att värna de gröna områdena inom tätbebyggda områden, samt att inte tillåta ens tillfälliga överskridanden av till exempel buller eller luftföroreningar.

I den mån det innebär att Länsstyrelsen får utökade uppgifter behöver dessa få en finansiering eftersom verksamheten är hårt ansträngd.

För att yttrandet ska vara lätt att förstå är rubrikerna i yttrandet identiska med rubrikerna i delbetänkandet. Alla sidhänvisningar i texten nedan avser den tryckta rapporten.

5.1 Förslag till etappmål för den icke-handlande sektorn

Beredningen har låtit ta fram en beräkning som fastställer den fiktiva icke-handlande sektorns utsläpp år 1990. Länsstyrelsen kan i viss mån förstå behovet av ett basår 1990, men det är inte hanterbart att varje län beräknar sin egen fiktiva icke-handlande sektor. Uppgifter om utsläpp av växthusgaser är sedan fler år tillgängliga på läns- och kommunnivå via den nationella emissionsdatabasen. I och med de nya etappmålen behöver det vara möjligt att få fram uppgifter i databasen uppdelat på handlande och icke-handlande sektorer. RUS har tidigare låtit SCB ta fram underlag, som kan vara till nytta i det kommande arbetet.

Förslag:

- Ge Naturvårdsverket i uppdrag att beräkna och införliva uppgifter angående den icke-handlande sektorn i den nationella emissionsdatabasen för 1990 och andra år som är sökbara i databasen, så dessa utsläppsuppgifter blir tillgängliga på regional och lokal nivå.

6.6 Det lokala och regionala klimat- och luftarbetet

Kapitel 6.6 beskriver det lokala och regionala klimat- och luftarbetet väl, särskilt avseende fysisk planering. I viss mån beskrivs även kopplingarna till infrastrukturplanering, hållbar tillväxt och energi- och klimatstrategiskt arbete. Länsstyrelsen instämmer i Miljömålsberedningens bedömning att det är viktigt att i högre grad integrera energi- och klimatfrågan i alla relevanta verksamhetsområden.

I rutan för Miljömålsberedningens bedömning (sid 199, 2:a punkten) står att ”Vissa kommuner, till exempel kommuner med lägre befolkningstal, kan behöva stöd inom klimat- och energiområdet” respektive, 4:e punkten ”Staten kan också använda ekonomiska styrmedel till kommuner och landsting för att stimulera lokalt och regionalt miljö- och klimatarbete”. Länsstyrelsen delar dessa bedömningar och föreslår att:

- Särskilda resurser riktas till kommunerna för att anställa energi- och klimatstrateger, för att integrera klimatfrågan i alla politik-/verksamhetsområden på lokal nivå. Det motsvarar det uppdrag länsstyrelserna har på regional nivå. Länsstyrelserna bör ges en vägledande roll för strategierna, i likhet med genomförandet av det tidigare energieffektiviseringsstödet (EES).
- Satsningen på Lokal och regional kapacitetsutveckling utökas, för att möjliggöra spridning av goda erfarenheter samt projekt för att ta fram lokala och regionala underlag för till exempel avvägningar mellan klimat- och energiaspekter och andra samhällsmål.

I samma ruta, men under rubriken Miljömålsberedningens förslag:

Länsstyrelsen är positiv till förslaget om att ge Boverket och Naturvårdsverket i uppdrag att utveckla en samordnad vägledning för miljöbedömningar till regelverken för samhällsplanering och vill samtidigt lyfta fram att den behövs för alla frågor som ska hanteras i en miljöbedömning. Länsstyrelsen vill även framhålla behovet av tydliga verktyg för uppföljning, och möjlighet till åtgärder, i de fall lagen inte efterlevs.

6.6.2 Myndigheterna ska ta fram förstudier och vägledningar (sid 211)

I andra stycket beskrivs att Miljömålsrådet identifierat ett behov av ökad miljöintegrering i det regionala tillväxtarbetet, samt att Tillväxtverket och Energimyndigheten med flera aktörer genomför en förstudie under 2016. Studien syftar till att ge förslag till insatser regionalt och nationellt. Länsstyrelsen ser positivt på det arbete som startat.

Länsstyrelsen vill i sammanhanget framhålla möjligheten att ge länsstyrelser och regionala självstyrelseorgan i uppdrag att samverka kring frågor om energi- och klimatomställningen samt hållbar tillväxt. Så sker på många håll redan idag, men ett tydligt uppdrag skulle säkerställa att det görs strukturerat över hela landet. Dessutom skulle det understryka vikten av att nationella och regionala miljö- och klimatmål inarbetas i det regionala utvecklingsarbetet med tillhörande utvecklingsplaner/-strategier.

Länsstyrelsen anser därutöver att genomförandet av konkreta åtgärder som bidrar positivt till både hållbar tillväxt och energi- och klimatomställningen, skulle förstärkas med länsstyrelserna som beslutande i stadsmiljöavtal och åtgärder inom Klimatklivet. Länsstyrelserna har det breda uppdrag och kompetens som krävs för att avväga mot olika samhällsmål, tillsammans med en mycket god lokal och regional kännedom och kontaktvägar.

6.6.3 förslag till förändring av styrmedel

Länsstyrelsen anser att man bör vara försiktig med den typen av fribrev som SKL eftersträvar då man föreslår att ”kortsiktiga överskridanden av luftkvalitet och buller bör kunna ses som övergående problem utifrån den förväntade omställningen”. Länsstyrelsen anser istället att gällande regelverk ska följas, och att ett sådant synsätt bidrar till en förbättrad miljö, vilket är eftersträvansvärt för människors hälsa. Kostnader för människors ohälsa är betydande redan idag.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget (sid 215) om att Länsstyrelsen ska godkänna miljökonsekvensbeskrivningar som upprättas inom ramen för PBL:s planeringsprocesser

8.3 Bostäder, lokaler och byggande (s. 318)

Om andra förslaget om att inrätta ett nationellt kunskapscentrum för energieffektivt byggande och förvaltning, livscykelanalys samt förnybar energi: Ett sådant kunskapscentrum måste kunna presentera hur den kunskapen ska praktiseras i enlighet med svensk lag samt övriga intressen inom bostadsområdet. Om ett kunskapscentrum inrättas är det också viktigt att inkludera anpassning till ett förändrat klimat i livscykelanalyserna.

8.4 Jordbruket – en möjlighet i klimatomställningen (s. 330)

Miljömålsberedningens bedömning första punkten: Forskningsprioriteringar inom jordbruket för att öka produktiviteten måste även ta hänsyn till ett förändrat klimat, både för att undvika risker med torka, översvämningar och extremväder och för att kunna ta tillvara nya möjligheter.

16.2.2 Begränsade utsläpp från småskalig vedeldning (s. 543)

Länsstyrelsen ser positivt på att frågan om utsläpp från småskalig vedeldning åter har aktualiserats. Det är angeläget att kunskap om hur man kan elda för att få minimala utsläpp sprids, men också att till exempel kommunerna kan få stöd i hur mätningar bör utformas för bästa tillförlitlighet.

När det gäller det fjärde förslaget om återinförande av ett nationellt sotningsregister (s. 544) vore det bra om det framgick i registret om det registrerades huruvida pannorna är miljögodkända, det vill säga uppfyller ekodesigndirektivet. I Kronobergs län har Länsstyrelsen fastställt ett regionalt miljömål om småskalig vedeldning, som innebär att år 2020 ska minst 90% av den småskaliga vedeldningen av biobränslen i länet ske i miljögodkända pannor

Yttrande

Datum
2016-10-17

Ärendenummer
420-3638-2016

(t.ex. pelletspannor eller vedpannor med ackumulatortank), räknat på antalet pannor. Vid uppföljningen av målet används data från rapporteringen till MSB:s databas och med antagandet att Fastbränslepannor av keramik eller pelletspannor är miljögodkända. 2013 hade andelen ökat till 62% jämfört med år 2007 då andelen var 42 %. Uppföljningen presenteras på miljömålsportalen, <http://www.miljomal.se/sv/Miljomalen/Regionala/Regionalt/?l=7&t=Lan&eqo=2>.

I väntan på återinförandet av nationell databas bör sotarfejarmästarna få i uppdrag att informera om vikten av att elda rätt, dvs att elda med rätt bränsle (lagom torr och lämplig ved) samt att tända brasan från toppen. För några års sedan tog några kommuner i länet i samarbete med Nordiska ministerrådet fram den illustrativa foldern ”Mer värme – mindre sot”, som bland annat finns på Växjö kommuns hemsida, <http://www.vaxjo.se/vedeldning>.

Övrigt

Länsstyrelsen vill understryka vikten av att använda offentligt upphandling som ett strategiskt verktyg för att uppnå målen inom klimat och luftvård.

Vidare efterlyses åtgärder för att minska klimatutsläppen från konsumtionen.

DE SOM DELTAGIT I BESLUTET

Beslutet har fattats av tillförordnad landshövding Anders Flanking med Louise Ellman Kareld som föredragande. I yttrandet har även länsarkitekten Gunnel Henriksson, klimatanpassningssamordnaren Max van Meeningen samt klimat- och energihandläggaren Ida Andreasson, tillförordnade enhetschefen Jan Grosen, funktionsledaren för miljö och naturförvaltning Per-Anders Persson samt tillförordnade länsrådet Maria Nilsson deltagit.

Anders Flanking

Tillförordnad landshövding

Louise Ellman Kareld

Samordnare miljömålsuppföljning och
miljöövervakning

Kopia till:

Petter Hojem, epost: petter.hojem@regeringskansliet.se